

ΕΝΩΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ, ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ,
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΣΚΑΦΩΝ**

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΑΝΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΚΛΑΔΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Με την καταβολή ασφαλίματος στον ασφαλισμένο – δικαιούχο αποζημίωσης λόγω ζημίας ή/και απώλειας στα μεταφερόμενα εμπορεύματα κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους, η ασφαλιστική εταιρεία υποκαθίσταται στα δικαιώματα του αποζημιωθέντος έναντι οποιουδήποτε τρίτου υπεύθυνου για τη ζημία. Με τον τρόπο αυτό νομιμοποιείται ενεργητικά να επιδιώξει την επανείσπραξη του εκ μέρους της καταβληθέντος ποσού (ασφαλίματος).

Η υποκατάσταση αυτή, η οποία προβλέπεται από το νόμο (άρθρο 14 ν.2496/97), είθισται πρακτικά να περιλαμβάνεται και στο λεκτικό που υπάρχει στην εξοφλητική απόδειξη, που συντάσσει η ασφαλιστική εταιρεία και υπογράφει ο αποζημιωθείς ασφαλισμένος της.

Στον κλάδο μεταφορών και συγκεκριμένα στην ασφάλιση εμπορευμάτων (ασφάλιση cargo), η οποία προβλέπεται στο άρθρο 20 παρ. 1 ν.2496/97, ο υπαίτιος της ζημίας - απώλειας στα μεταφερόμενα εμπορεύματα, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, είναι ο μεταφορέας ή/και ο παραγγελιοδόχος μεταφοράς. Κατωτέρω περιγράφεται το γενικό πλαίσιο (απαιτούμενα έγγραφα – προϋποθέσεις – όρια ευθύνης - διαδικασία), ώστε η προσπάθεια επανείσπραξης κατά τα ανωτέρω από τον παραγγελιοδόχο μεταφοράς ή/και μεταφορέα να έχει σημαντικές πιθανότητες επιτυχούς έκβασης.

A. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΓΙΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΦΑΚΕΛΟΥ ΖΗΜΙΑΣ

Για το σχηματισμό του φακέλου ζημίας απαιτούνται κατ' αρχήν τα ακόλουθα έγγραφα :

- τιμολόγιο και πακετολόγιο εμπορευμάτων
- ανάθεση - εντολή μεταφοράς προς τον παραγγελιοδόχο μεταφοράς ή/και μεταφορέα
- τιμολόγιο ναύλου του παραγγελιοδόχου μεταφοράς ή/και μεταφορέα
- φορτωτική
- διαμαρτυρία προς τον παραγγελιοδόχο μεταφοράς ή/και μεταφορέα αναφορικά με την ύπαρξη ζημίας
- απώλειας και την έκταση αυτής με απόδειξη παραλαβής αυτής (διαμαρτυρίας)
- έκθεση πραγματογνωμοσύνης (εφόσον έχει συνταχθεί)

- δημόσια έγγραφα (λ.χ. Δελτίο Αστυνομίας) αναφορικά με το ζημιογόνο περιστατικό (εφόσον έχει επιληφθεί δημόσια αρχή)
- εξοφλητική απόδειξη της ασφαλιστικής εταιρίας σφραγισμένη και υπογεγραμμένη από τον ασφαλισμένο – αποζημιωθέντα.

Επισημαίνεται ότι αναλόγως με την ιδιαιτερότητα της κάθε περίπτωσης είναι δυνατόν να απαιτηθούν και επιπλέον έγγραφα ή/και κατ' εξαίρεση να μην είναι απαραίτητη η ύπαρξη όλων των ανωτέρω αναφερομένων εγγράφων.

B. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΑΝΕΙΣΠΡΑΞΗΣ

Προκειμένου να προχωρήσει η διαδικασία της επανείσπραξης απαιτούνται κατ' αρχήν να συντρέχουν οι ακόλουθες βασικές προϋποθέσεις :

1. Ο ασφαλισμένος – αποζημιωθείς από την ασφαλιστική εταιρία, στα δικαιώματα του οποίου υποκαθίσταται η τελευταία, πρέπει να νομιμοποιείται ενεργητικά να εγείρει απαιτήσεις κατά του παραγγελιοδόχου μεταφοράς ή/και μεταφορέα βάσει των όρων της σύμβασης πώλησης των εμπορευμάτων (λ.χ. CIF, EX WORKS, DDP) καθώς και της σύμβασης παραγγελίας μεταφοράς ή μεταφοράς.
2. Η ζημία - απώλεια των μεταφερομένων εμπορευμάτων πρέπει να έχει συμβεί κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους, ήτοι από το χρόνο παράδοσης αυτών προς μεταφορά μέχρι και το χρόνο παραλαβής τους από τον παραλήπτη. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποδειχθεί ιδίως από :
 - τη θέση σχετικής επιφύλαξης - σημείωσης επί της φορτωτικής από τον παραλήπτη κατά το χρόνο παραλαβής των εμπορευμάτων απ' αυτόν,
 - δημόσια έγγραφα (λ.χ. βεβαίωση αστυνομικής αρχής) για την πρόκληση ζημίας – απώλειας στα εμπορεύματα κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους, εφόσον επιλήφθηκε δημόσια αρχή,
 - εμπρόθεσμη διαμαρτυρία του δικαιούχου της αποζημίωσης προς τον παραγγελιοδόχο μεταφοράς ή/και μεταφορέα, η οποία θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι παρελήφθη από τον παραγγελιοδόχο μεταφοράς ή/και μεταφορέα, αντίστοιχα. Η διαμαρτυρία αυτή για να είναι εμπρόθεσμη θα πρέπει να έχει γίνει, ανάλογα με το είδος της μεταφοράς, εντός των κατωτέρω προθεσμιών :

ΓΙΑ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οδικώς : Εντός 7 εργασίμων ημερών από την παραλαβή των εμπορευμάτων.

Ατμοπλοϊκώς : Εντός 3 ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή των εμπορευμάτων.

Σιδηροδρομικώς : Εντός 7 ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή των εμπορευμάτων

Αεροπορικώς : Εντός 14 ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή των εμπορευμάτων.

ΓΙΑ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οδικώς : Με την παραλαβή πάνω στη φορτωτική σε εμφανή ζημιά ή άμεσα αν η ζημιά ανακαλυφθεί μετά την παραλαβή. Σε κάθε περίπτωση δεν θα πρέπει να έχει εξοφληθεί το κόμιστρο.

Ατμοπλοϊκώς : Όπως και στις διεθνείς μεταφορές.

Σιδηροδρομικώς : Εντός 7 ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή των εμπορευμάτων.

Αεροπορικώς : Όπως και στις διεθνείς μεταφορές.

Η διαμαρτυρία γίνεται μέσα στις ανωτέρω προθεσμίες, όταν η ζημιά-απώλεια στα μεταφερόμενα εμπορεύματα δεν είναι εμφανής - αντιληπτή από τον παραλήπτη κατά το χρόνο της παραλαβής τους. Αντίθετα αν η ζημιά στα μεταφερόμενα εμπορεύματα είναι εμφανής, τότε πρέπει να αναγράφεται επιφύλαξη για τη ζημιά πάνω στη φορτωτική και σκόπιμο είναι να κοινοποιείται στον παραγγελιοδόχο μεταφοράς ή/και μεταφορέα άμεσα με την παραλαβή των εμπορευμάτων.

3. Η αποζημιωθείσα αξία των ζημιωθέντων - απολεσθέντων εμπορευμάτων πρέπει να προκύπτει από :
 - το τιμολόγιο – πακετολόγιο των μεταφερομένων εμπορευμάτων σε συνδυασμό με τη σημειούμενη στη φορτωτική ζημιά και, αντίστοιχα, την αναφερομένη στη διαμαρτυρία ζημιά.
 - τυχόν υπάρχουσα έκθεση πραγματογνωμοσύνης.
4. Η υποχρέωση καταβολής ασφαλίματος πρέπει να προκύπτει από τους όρους του ασφαλιστηρίου συμβολαίου και το καταβληθέν ασφάλισμα να ανταποκρίνεται στην έκταση της ζημιάς, όπως αυτή προσδιορίζεται από τα αμέσως παραπάνω αναφερόμενα (βλ. ανωτέρω υπ' αριθμ. 3).
5. Η απαίτηση της ασφαλιστικής εταιρείας κατά του παραγγελιοδόχου μεταφοράς ή/και μεταφορέα να μην έχει υποπέσει σε παραγραφή. Ειδικότερα ανάλογα με το είδος της μεταφοράς οι απαιτήσεις παραγράφονται μετά από :

ΓΙΑ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οδικώς : 1 χρόνο από την παράδοση των εμπορευμάτων.

Ατμοπλοϊκώς : 1 χρόνο από την παράδοση των εμπορευμάτων.

Σιδηροδρομικώς : 1 χρόνο από την παράδοση των εμπορευμάτων.

Αεροπορικώς : 2 χρόνια από την ημέρα παράδοσης των εμπορευμάτων.

ΓΙΑ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οδικώς : 6 μήνες από την παράδοση των εμπορευμάτων και 5 χρόνια σε περίπτωση αποδεικνυόμενης αδικοπραξίας αναφορικά με την επελθούσα ζημιά – απώλεια στα μεταφερόμενα εμπορεύματα.

Ατμοπλοϊκώς : 1 χρόνο από την παράδοση των εμπορευμάτων.

Σιδηροδρομικώς : 1 χρόνο από την παράδοση των εμπορευμάτων

Αεροπορικώς : 2 χρόνια από το τέλος του έτους εντός του οποίου παραδόθηκαν τα εμπορεύματα.

Οι ανωτέρω αναλυτικά αναφερόμενες προθεσμίες παραγραφής, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως απολύτως ανατρεπτικές του δικαιώματος της επανείσπραξης, παρόλο που υπάρχει δυνατότητα, υπό συγκεκριμένες και μόνο προϋποθέσεις, για παράταση τους μέχρι και το μέγιστο έξι (6) μήνες βάσει σχετικής διάταξης του ν.2496/97.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και υπό αυστηρές προϋποθέσεις (λ.χ. επί αποδεικνυόμενης ηθελημένης κακής διαχείρισης του διεθνούς οδικού μεταφορέα) μπορεί να υπάρξει μακρύτερη από τις ανωτέρω αναφερόμενες παραγραφή, πλην όμως η κρίση περί εφαρμογής ή μη αυτής απαιτεί νομική αξιολόγηση.

Γ. ΟΡΙΑ ΕΥΘΥΝΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ

Σε περίπτωση ύπαρξης ευθύνης του παραγγελιοδόχου μεταφοράς ή/και μεταφορέα για τη ζημία – απώλεια των εμπορευμάτων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους προβλέπονται συγκεκριμένα όρια για την εκ μέρους αυτών οφειλόμενη αποζημίωση.

Αναλυτικότερα :

ΓΙΑ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οδικώς : 8,33 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR) / κιλό

Ατμοπλοϊκώς : 2 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR) / κιλό ή 666,67 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα/δέμα ή μονάδα, όποιο είναι μεγαλύτερο.

Σιδηροδρομικώς : 17 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR) / κιλό

Αεροπορικώς : 17 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR) / κιλό

ΓΙΑ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οδικώς : Δεν προβλέπεται

Ατμοπλοϊκώς : 2 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR) / κιλό ή 666,67 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα/δέμα ή μονάδα, όποιο είναι μεγαλύτερο και κατ' εξαίρεση επί εφαρμογής ΚΙΝΔ 250.000 δραχμές = 733,68 € / δέμα ή μονάδα

Σιδηροδρομικώς : 2,20 € / κιλό

Αεροπορικώς : 17 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR) / κιλό στην περίπτωση συμβατικής εφαρμογής της Διεθνούς Συμβάσεως του Μόντρεαλ (όπως είθισται) και σε αντίθετη περίπτωση 2.000 δραχμές = 5,87 € / κιλό.

Όπου ανωτέρω αναφέρεται «κιλό» νοείται το μικτό βάρος των ζημιωθέντων - απολεσθέντων εμπορευμάτων. Προς διευκόλυνση η εύρεση της ισοτιμίας του SDR (Ειδικό Τραβηκτικό Δικαίωμα) με το ΕΥΡΩ μπορεί να αναζητηθεί στην ιστοσελίδα του ΔΝΤ (IMF) και συγκεκριμένα στο σύνδεσμο : http://www.imf.org/external/np/fin/data/rms_five.aspx στον Πίνακα με τίτλο Currency units per SDR

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω όρια μπορεί να διαφοροποιηθούν ή να μην ισχύουν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (λ.χ. επί αποδεικνυόμενης ηθελημένης κακής διαχείρισης του διεθνούς οδικού μεταφορέα).

Δ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΑΝΕΙΣΠΡΑΞΗΣ

Μετά την καταβολή του ασφαρίσματος υποβάλλεται η απαίτηση αποζημίωσης στον παραγγελιοδόχο μεταφοράς ή/και μεταφορέα με τους εξής τρόπους :

i) Εξώδικα

Αποστέλλεται μια επιστολή απαίτησης αποζημίωσης από την ασφαλιστική εταιρία προς τον παραγγελιοδόχο μεταφοράς ή/και μεταφορέα, με την οποία ζητείται η καταβολή στην ασφαλιστική εταιρία του καταβληθέντος εκ μέρους της ποσού (ασφαρίσματος). Σε περίπτωση ύπαρξης ανταπόκρισης ακολουθεί απευθείας διαπραγμάτευση για την καταβολή της αποζημίωσης.

Στο στάδιο αυτό είναι συμφέρουσα η ύπαρξη νομικής συμβολής, ώστε να μπορέσουν να εκτιμηθούν εξ αρχής οι επιμέρους παράμετροι της εκάστοτε υπόθεσης και άρα η

πιθανότητα πραγματοποίησης εξώδικου συμβιβασμού αυτή καθ' εαυτή καθώς και τα υφιστάμενα περιθώρια διαπραγμάτευσης.

ii) Δικαστικά

Η υπόθεση ανατίθεται άμεσα σε δικηγόρο, ώστε να προχωρήσει σε δικαστικές ενέργειες επανεισπραξης του καταβληθέντος εκ μέρους της ασφαλιστικής εταιρίας ποσού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οδικές : Διεθνής Σύμβαση CMR, η οποία κυρώθηκε με τον ν. 559/1977.

Ατμοπλοϊκές : Κανόνες Χάγης – Βίσμπυ, όπως κυρώθηκαν με τον ν. 2107/1992.

Σιδηροδρομικές : Διεθνής Σύμβαση για τις σιδηροδρομικές μεταφορές (COTIF), όπως κυρώθηκε με τον ν. 1593/1986 και έχει τροποποιηθεί με το Πρωτόκολλο του 1999 (CIM), το οποίο κυρώθηκε με τον ν. 3646/2008.

Αεροπορικές : Διεθνής Σύμβαση Μόντρεαλ, η οποία κυρώθηκε με τον ν. 3006/2002.

ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Οδικές : Εμπορικός Νόμος και Αστικός Κώδικας

Ατμοπλοϊκές : Κανόνες Χάγης – Βίσμπυ, όπως κυρώθηκαν με τον ν. 2107/1992 και κατ' εξαίρεση Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου (ΚΙΝΔ – ν. 3816/1958, όπως ισχύει).

Σιδηροδρομικές : Κανονισμός των δια σιδηροδρόμων μεταφορών (ΚΑ.ΜΕ.Σ. – υπ' αριθμ. Α 20998/3079/4/30-09-68 απόφαση Υπουργού Συγκοινωνιών, όπως ισχύει).

Αεροπορικές : Διεθνής Σύμβαση Μόντρεαλ στις διατάξεις της οποίας είθισται να υπάγονται συμβατικά, και σε αντίθετη περίπτωση Κώδικας Αεροπορικού Δικαίου (ν. 1815/1988, όπως ισχύει).

Επισημαίνεται ότι με το σημείωμα αυτό δίδεται ένα γενικό και μόνο πλαίσιο αναφορικά με τις επανεισπράξεις του κλάδου μεταφορών (ασφάλιση εμπορευμάτων), καθόσον κάθε επιμέρους περίπτωση έχει ιδιαιτερότητες που απαιτούν χωριστή νομική αξιολόγηση κάθε φορά.

Ιανουάριος 2014